

Foto: Roine Karlsson (hägn)

Fortsatt omfattande jakt på björn

– samtidigt som arten är rödlistad i Sverige sedan våren 2015

Tilldelningen på licensjakten i år var sammanlagt 225 björnar för alla björnlänen och det sköts 225.

I Norrbotten och Västerbotten sköts i vardera län ett djur mer än tilldelningen och i Jämtlands län sköts två färre björnar än tilldelningen. Av de skjutna björnarna var 126 hanar och 89 honor och i tio fall är könet okänt. Årets licensjakt på björn pågick mellan 21 augusti och 15 oktober. Siffrorna för tilldelningen och antalet skjutna björnar i varje län redovisas i tabellen intill.

Naturvårdsverket har under perioden 4 december 2014 – 30 november 2017 överlämnat rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdena, dvs i följande län: Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland, Dalarna, Värmland, Gävleborg, Uppsala, Stockholm, Västmanland, Örebro och Västra Götaland. Av dessa är det de sju nordligaste länen som beviljat licensjakt (se tabellen).

I Värmland sköts två björnar av två tilldelade, och båda var hanar. I björnjaktsbeslutet avlystes ett område i nordvästra delen av länet med anledning av att där finns en björnhona i Norge, nära gränsen.

– För att få en spridning av björnhonor in i länet, och därmed även kunna få björnförnyring i länet, är det viktigt att freda de honor som finns ytterst i utbredningsområ-

det. I övrigt finns bara långvandrande hanar i länet, vilka inte har någon direkt betydelse för populationens utveckling, säger Maria Falkevik vid länsstyrelsen i Värmland.

VAD GÄLLER SKADESKJUTNINGAR, dvs påskjutna och avräknade björnar, har Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, inga uppgifter utan hänvisar till respektive länsstyrelse. Detta beror på att SVA inte, till skillnad från vid övrig licensjakt, får in hel kropp utan bara prover från björnarna.

Gävleborgs län rapporterar att man har kännedom om ett bomskott, där björnen bedömdes vara oskadd efter avslutat eftersök.

I Jämtlands län uppger länsstyrelsen att två björnar var påskjutna och träffade, men inte återfunna vid eftersök. I fyra fall blev björnar påskjutna, men eftersöket visade att björnarna ej var träffade.

Länsstyrelsen i Dalarna redovisar tre bomskott och fyra skadeskjutna björnar, varav tre sköts senare vid eftersök och en inte återfanns.

En lakterande hona sköts och hennes unge fångades in av Björnprojektet. Björnningen är nu märkt och Björnprojektet kommer att följa den för att se om den går i ide och överlever vintern.

SVA sammanställer hur många lakterande honor, dvs honor med mjölk i spenarna och som därmed hade årsungar, som totalt skjutits. I skrivande stund uppger man ett fall i årets jakt.

I Gävleborgs län inleddes björnjakten dramatiskt, vilket rapporterades i flera tidningar. Utanför Kilafors i Bollnäs kommun, skadades två björnjägare av en 278 kg tung hanbjörn, som de träffat med två skott och som de trodde var död. När de närmade sig för att kontrollera björnen gjorde den ett utfall mot dem, och jägarna skadades innan de kunde avlossa ett dödande skott.

Båda tabellerna redovisar licensjakt på björn i Sverige.

Antalet björnar i licensjakt 2015		
Län	Tilldelade	Skjutna
Norrbotten	34	35
Västerbotten	15	16
Jämtland	60	58
Västernorrland	22	22
Dalarna	55	55
Gävleborg	37	37
Värmland	2	2
Totalt	225	225

År	Skjutna björnar
2015	225
2014	268
2013	302
2012	300
2011	295
2010	280
2009	244
2008	190
2007	172
2006	123
2005	97
2004	95
2003	72
2002	59

MISSTÄNKTA JAKTBROTT

I Jämtland rapporterar länsstyrelsen att man inför björnjakten bedrev tillsyn mot illegala åtlar, vilket resulterade i att en person fick dagsböter på 22 000 kronor för olaglig kameraövervakning, en så kallad åtelkamera.

Polisen i Västerbotten skriver på sin hemsida om ett misstänkt jaktbrott. I Gräsmyr utanför Umeå hittade ett jaktlag på morgonen den 25 oktober en avskuren björnram, som satt uppspikad på en regel i en grillkåta. Jaktledaren ringde till polisen och uppgav att ramen inte funnits i kåtan kvällen innan, utan måste ha lämnats på platsen av någon under natten. Av ramens storlek att döma rör det sig inte om en fullvuxen björn. Polisen i Västerbotten har inlett en utredning om misstänkt jaktbrott.

I Västerbotten sköts en björn mer än tilldelningen på 15 björnar. Björn 15 och 16 sköts enligt uppgift troligen samtidigt, varav den ena påsköts och skadades för att något senare återfinnas död.

– Vi kommer troligen att rapportera det här. Man jag kan inte tänka mig att det rör sig om något jaktbrott eftersom ingen av jägarna haft något uppsåt, säger Gunvor Olsson vid länsstyrelsen till tidningen Norran.

ROVDJURSFÖRENINGEN KRITISK TILL BJÖRNFÖRVALTNINGEN

I den nya uppdaterade rödlistan över hotade arter i Sverige, som Artdatabanken gav ut den 28 april i år, är björnen upptagen i kategorin ”Nära hotad”, från att tidigare ha klassats som ”Livskraftig”. Orsaken till björnens försämrade bevarandestatus är att populationen är minskande.

Svenska Rovdjursföreningen är mycket kritisk till jakten, som är fortsatt omfattande trots björnpopulationens snabba nedgång på kort tid. Beräkningar visar att antalet björnar i Sverige har minskat med 500 på fem år, från 3300 till 2800 björnar mellan 2008 och 2013. Inga senare populationssiffror har kunnat hittas tillgängliga. Under dessa fem år har drygt 1400 björnar skjutits bara i licensjakt, och därtill kommer en inte obetydlig skyddsjakt.

LINA RICKLUND

Läs mer om SRF:s kritik av björnjakten i *Våra Rovdjur* nr 3-2012, 3-2013, 4-2013, 3-2014 samt rovdjur.se. Läs också föreningens yttrande om åteljakt efter björn på: rovdjur.se

Naturvårdsverket upphävde länsstyrelsens beslut om järvjakt

Beslut om skyddsjakt i förebyggande syfte på 19 järvar i Jämtlands län uppfyllde inte kraven enligt naturskyddslagstiftningen. Naturskyddsorganisationer påpekade i ett överklagande att Länsstyrelsens motivering för jakten byggde på många antaganden och saknade faktaunderbyggnad, och fick rätt.

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 6 oktober 2015 om förebyggande skyddsjakt på eget initiativ efter 19 järvar inom hela renskötselns året-runtmarker, i Jämtlands län. Beslutet gällde jakt från 10 oktober till och med 15 januari 2016 och alla med jakträtt inom aktuella områden fick jaga järv.

Naturskyddsföreningen i Jämtland-Härjedalen lämnade in en överklagan och begäran om inhibering av skydds-jaktbeslutet den 27 oktober. Rovdjursföreningens region Jämtland bifogade ett stödbrev. De överklagande ansåg att beslutet stred mot jaktförordningen, EU:s art- och habitatdirektiv, miljöbalken och Århuskonventionen. Man pekade också på hur lösa antaganden dominerade skydds jaktansökan, samt hur få underbyggda fakta och förslag om alternativa åtgärder beslutet innehöll.

Grunden till Länsstyrelsens beslut var att rennäringen i de aktuella områdena har förluster orsakade av rovdjur som, enligt beslutet, ”*vida överskrider den av riksdagen fastställda toleransnivån på 10 procent förlust räknat på samebyns vinterbjord efter slakt.*”

Skyddsjaktbeslutet motiveras sedan med en lång rad antaganden.

Uppgifter om 10-40 procent kalvförluster, som *förmodas* orsakas av rovdjur, härrör från samtal med samebyarna under arbetet med de samebyvisa toleransnivåplanerna. Hur stor andel av skadorna som tillskrivs järv framgår inte.

Länsstyrelsen skriver att järvpopulationen sannolikt är underskattad. Man tror att järvpopulationen i Jämtlands län sannolikt befinner sig mellan 145-208 individer.

Länsstyrelsen anser också att 19 dödade järvar inte kommer att påverka järvens gynnsamma bevarandestatus trots att den sista inventeringen av järv visar ett resultat på 585 djur, alltså under det politiska referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som är satt till 600 jär-

var. Länsstyrelsen hävdar att det är ställt ”*utom vetenskapligt tvivel*” att den tilldelning som begärts inte påverkar den gynnsamma bevarandestatusen negativt på nationell nivå.

Utän att ha gjort försök med kalvning i hägn, som har testats i Norrbotten för att skydda mot björn, anser man att det är för dyrt och alltför resurskrävande att försöka. I sitt beslut redovisar inte länsstyrelsen heller några andra alternativa lösningar.

Den 3 november meddelade Naturvårdsverket inhibering (omedelbart stopp) av skyddsjakten för att senare avgöra ärendet slutligt. Den 26 november beslutade Naturvårdsverket att bifalla Naturskyddsföreningens överklagan och därmed upphäva länsstyrelsens skyddsjaktbeslut. Naturvårdsverket ger de överklagande rätt och finner att beslutet om skyddsjakt bland annat inte uppfyller kravet på allvarlig skada, att skyddsjakten inte är riktad mot specifika skadegörande individer utan är en regionsinriktad jakt med syfte att minska järvbeståndet i de aktuella områdena.

När ett beslut om eventuell skyddsjakt kan få stor negativ påverkan på den aktuella arten, bör större krav ställas på alternativa åtgärder till skyddsjakt. Det är särskilt viktigt när beslutet omfattar ett mycket stort jaktområde och berör samtliga samebyar i länet, skriver Naturvårdsverket i sitt beslut.

”*Av beslutet framgår enligt Naturvårdsverket inte närmare vilka förebyggande åtgärder som vidtagits i detta fall. Det redogörs heller inte närmare för vilka alternativ som kan finnas och varför de (enligt länsstyrelsen) inte kan anses lämpliga. Naturvårdsverket anser således att det saknas tillräckligt underlag i denna del och att det inte visats att kriteriet att annan lämplig lösning saknas är uppfyllt.*”

Beslut om skyddsjakt kan fattas med stöd av paragraferna 23 a och 23 b i jaktförordningen.

HANS RING